

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет іноземних мов
Кафедра східних мов та міжкультурної комунікації

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для студентів денної форми навчання

Навчальна дисципліна

«Іноземна мова – II (японська)»

спеціальність	В 11 Філологія (за спеціалізаціями)
освітня програма	Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова
факультет	іноземних мов

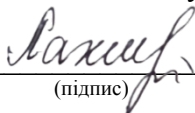
2025/2026 навчальний рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Жук Т.В., викладач кафедри східних мов та міжкультурної комунікації

Завдання схвалено на засіданні кафедри східних мов та міжкультурної комунікації

Протокол від “26” червня 2025 року № 17

Завідувач кафедри східних мов та міжкультурної комунікації

(підпис) Юлія ЛАХМОТОВА
(прізвище та ініціали)

Завдання до самостійної роботи погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

Протокол від «30» червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії

(підпис) Анна КОТОВА
(прізвище та ініціали)

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна». Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: вміння самостійно навчатися і критично мислити.

Самостійна робота студентів 1 курсу за навчальною дисципліною «Іноземна мова – II (японська)» включає опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, роботу з методичними матеріалами, які входять до складу навчально-методичного комплексу «Dekiru Nihongo», роботу зі словниками та аудіо- та відеоматеріалами, включаючи електронні.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання регламентується навчальним планом та робочим навчальним планом і складає 252 години на рік для денної форми навчання та 454 години на рік для заочної форми навчання. Зміст самостійної роботи над навчальною дисципліною визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота студентів 1-го курсу при знайомстві з основами японської мови включає такі види роботи:

- 1) вивчення лексичного матеріалу до практичних занять, робота зі словниками: знаходження додаткових слів за темою;
- 2) вивчення та прописування знаків кани та ієрогліфів;
- 3) робота з аудіоматеріалами: прослуховування діалогів японською мовою та виконання вправ на базі прослуханого;
- 4) виконання лексичних та граматичних вправ, виконання лексико-граматичного перекладу;
- 5) підготовка доповідей та написання творів.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим.

Основні методи перевірки успішності студентів: усне опитування, письмовий контроль, практичні заняття, тести тощо.

1й рік підготовки (денна/заочна форма)

1 семестр(д/з форма)

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (дф/зф)
1	Розділ 1. Підготувати лексичний матеріал до практичних занять, робота з аудіо-матеріалами	11/22
2	Знайти у словниках додаткові слова за темами	11/22
3	Фонетичні завдання, прописування знаків кани та ієрогліфів, лексичні вправи	11/22
4	Підготувати тематичні словники за частинами мови.	11/22
5	Граматичні вправи, лексичні вправи, виконання лексико-граматичного перекладу.	11/22
6	Розділ 2. Підготувати лексичний матеріал до практичних занять, робота з аудіо-матеріалами	11/22
7	Знайти у словниках додаткові слова за темами	11/22
8	Фонетичні завдання, прописування ієрогліфів, лексичні вправи	11/22
9	Підготувати тематичні словники за частинами мови.	11/23
10	Граматичні вправи, лексичні вправи, виконання лексико-граматичного перекладу.	11/23
Разом		110/222

2 семестр (д/з форма)

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (дф/зф)
1	Розділ 1. Підготувати лексичний матеріал до практичних занять, робота з аудіо-матеріалами	14/23
2	Знайти у словниках додаткові слова за темами	14/23
3	Фонетичні завдання, прописування ієрогліфів, лексичні вправи	14/23
4	Підготувати тематичні словники за частинами мови.	14/23
5	Граматичні вправи, лексичні вправи, виконання лексико-граматичного перекладу.	15/24
6	Розділ 2. Підготувати лексичний матеріал до практичних занять, робота з аудіо-матеріалами	14/23
7	Знайти у словниках додаткові слова за темами	14/23
8	Фонетичні завдання, прописування ієрогліфів, лексичні вправи	14/23
9	Підготувати доповідь за темою.	14/23
10	Написати твір за темою.	15/24
Разом		142/232

Вивчення ключових слів та словосполучень уроку

Згідно до теми та змісту кожного уроку виділяється певна група ключових слів та словосполучень, а також пов'язаних із темою уроку ієрогліфів для запам'ятовування. З допомогою словників студенти перевіряють основні та додаткові значення ієрогліфів уроку, запам'ятовують їх читання та вживання, особливості використання в певних словах. Виконують вправи на структурно-семантичну відповідність слів у реченнях. Також студенти виконують вправи з підручника, спрямовані на формування навичок пошуку потрібної інформації в тексті, який є складнішим порівняно з поточним рівнем знань студентів, але в якому можна знайти потрібну для виконання завдання інформацію, використовуючи слова, записані абетками хірагана та катакана або ієрогліфами уроку.

Контроль за вивченням слів та словосполучень уроку здійснюється викладачем безпосередньо на занятті при роботі студентів біля дошки, а також шляхом перевірки вправ, виконаних студентами під час самостійної роботи. Слова та словосполучення кожного уроку є обов'язковими для використання в подальших рецептивних та креативних вправах, які виконуються студентами, і також мають обов'язково бути застосовані при підготовці до есе, доповідей, презентацій.

Остаточний контроль здійснюється у формі контрольного перекладу після вивчення матеріалу кожних п'яти уроків підручника. Максимальна оцінка за переклад – 5 балів.

Вивчення написання знаків кани та ієрогліфів уроку

Вивчення японської системи письма студенти розпочинають з абеток хірагана та катакана, а потім продовжують вивченням ієрогліфів канджі, згрупованих відповідно до тематики уроку. Студенти самостійно відпрацьовують написання знаків кани та ієрогліфів, використовуючи зразки в підручнику зі вказаним порядком написання рисок та особливостей кожної риси.

Контроль за вивченням знаків кани та ієрогліфів здійснюється на заняттях під час виконання вправ на читання слів та речень, лексико-граматичних вправ у письмовій формі та диктантів.

Остаточний контроль здійснюється у формі контрольного диктанту після вивчення кожної з абеток, а для ієрогліфів – після вивчення кожних п'яти уроків підручника. Максимальна оцінка за диктант – 5 балів.

Виконання мовленнєво-ситуативних вправ з граматики

Після ознайомлення з лексикою та граматикою уроку на занятті, студенти самостійно закріплюють набуті знання, виконуючи мовленнєво-ситуативні вправи з підручника. Вправи в основному підручнику для кожного уроку поділяються на дві частини з відповідно визначеною темою. Перша частина вправ складається з коротких діалогів, де студентам потрібно замінити слова діалогу відповідно до завдання або малюнка, та використати певні граматичні конструкції. Ці вправи студенти виконують усно під час аудиторних занять, але частина з таких вправ виноситься на самостійну роботу із завданням записати діалоги для закріплення граматичних конструкцій що вивчаються.

Друга частина вправ містить аудіозапис усного мовлення у виконанні носіїв японської мови. Студентам потрібно прослухати діалог або монолог і надати відповіді на запитання, а потім підготуватися вести подібний діалог зі співрозмовником, або підготувати свою доповідь на задану тему, використовуючи граматичні конструкції уроку.

Контроль за виконанням вправ з граматики, їх перевірка та відтворення діалогів із використанням вивчених граматичних конструкцій здійснюється на заняттях. Підсумковий контроль здійснюється у формі лексико-граматичного перекладу.

Робота з аудіо-носіями

Після ознайомлення з лексикою та основними граматичними

конструкціями уроку студенти слухають на занятті діалоги уроку за темою та відповідають на запитання викладача за змістом діалогу.

Подальша робота з аудіювання діалогів уроку здійснюється студентами самостійно з використанням аудіозапису. Рекомендовано спочатку прослухати весь діалог повністю, без пауз, і спробувати зрозуміти його загальний зміст. Потім прослухати діалог знову, виписуючи слова, переклад яких викликає певні труднощі, та з'ясувати значення цих слів за словником. Після цього можна переходити до запису діалогу у зошит, прослуховуючи репліку за реплікою і зупиняючи запис, якщо це потрібно.

Результатом роботи з діалогом має стати запис діалогу в зошиті з аудіювання та відтворення студентами діалогу на занятті на пам'ять, а також вміння студента вести подібний діалог зі співрозмовником під час аудиторного заняття, модифікуючи діалог відповідно до ситуації та використовуючи лексику та граматику уроку.

Виконання лексико-граматичного перекладу

Студенти самостійно виконують вправи на письмовий переклад речень з української мови на японську, використовуючи лексику та граматичні конструкції, опрацьовані під час аудиторних занять. Перевірка перекладів здійснюється на наступному занятті, з аналізом типових помилок, їх виправленням та відпрацюванням використаних граматичних конструкцій, які викликали труднощі у застосуванні.

Поточний контроль здійснюється у формі письмового перекладу після вивчення матеріалу кожного уроку. Остаточний контроль здійснюється у формі контрольного перекладу після вивчення матеріалу кожних п'яти уроків підручника. Максимальна оцінка за переклад – 5 балів.

Виконання вправ на читання і розуміння тексту

До кожного уроку підручника додаються вправи на читання та розуміння тексту. На початковому етапі тексти включають короткі

повідомлення, оголошення, розповіді, що містять лексику та граматику нового уроку, а також певну кількість незнайомих слів та виразів. Студенти самостійно читають тексти, знаходять відповіді на запитання, які перевіряють розуміння тексту, та працюють зі словниками для уточнення значень нових для них слів та ієрогліфів.

Перевірка виконаних завдань здійснюється під час аудиторних занять у формі відповідей на запитання або переказу змісту тексту.

Підготовка доповідей та творів

В другому семестрі до самостійної роботи студентів додається підготовка доповідей та творів за темами, що вивчаються, або близькими до цих тем. Під час аудиторних занять студенти отримують пояснення щодо пропонованої структури доповіді або твору, та працюють зі зразками з підручника. Самостійна робота включає написання тексту доповіді або твору з урахуванням рекомендацій щодо структури та розкриття теми. Завдання має на меті поглибити знання студентів про країну, мова якої вивчається, підготувати студентів розповідати про свою країну, та закріпити навички використання нового лексичного та граматичного матеріалу.

Студент може запропонувати свою тему, яку він вважає цікавою для інших студентів групи, і узгодити її з викладачем.

Доповідь має починатися зі вступу, в якому студент повідомляє тему та основні пункти змісту своєї доповіді. В основній частині розкривається тема. Наприкінці доповіді студент має підвести підсумок або зробити певні висновки. Наприклад, повідомити які висновки він зробив для себе з даної теми, яке враження залишило у нього вивчення цієї теми і т.д.

Максимальна кількість балів за доповідь – 5 балів.

9. Схема нарахування балів (денна та заочна форма)

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен		Сума	
Розділ 1		Розділ 2		Індивідуальне завдання	Разом	20	20	
T1 +T2+T3 + T4+T5		T1 +T2+T3 + T4+T5						
15	15	15	15					

Поточна з аналітичного читання та граматики + тематична контрольна робота (лексико-граматичний переклад)	Поточна з усної практики, домашнього та індивідуального читання та аудіювання + тематична контрольна робота (диктант)	Поточна з аналітичного читання та граматики + тематична контрольна робота (лексико-граматичний переклад)	Поточна з усної практики, домашнього та індивідуального читання та аудіювання + тематична контрольна робота (диктант)	-		Екзаменаційна контрольна робота (лексико-граматичний переклад)	Екзаменаційна контрольна робота (диктант)	
(5+5)*1,5	(5+5)*1,5	(5+5)*1,5	(5+5)*1,5	-		5*4	5*4	
30		30		-	60	40		100

За кожен розділ студент може набрати 30 балів: 15 балів за контрольну роботу, та 15 балів за роботу на практичному занятті та самостійну роботу. Робота на занятті та самостійна робота окремо оцінюється за 5-ти бальною шкалою, сумується та переводиться у залишкові 15 балів.

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування кожного окремого розділу, складає 15 балів.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Форми контролю навчальних здобутків студентів:

- підсумковий контроль складається з диктанту японською мовою та перекладу з української на японську мову (кожне завдання оцінюється в 20 балів). 1, 2 семестр – екзамен

Параметри контролю:

Семестр	Диктант			Переклад		
	кіль-ть ієрогліфів	кіль-ть активних моментів	час на виконання	кіль-ть знаків	кіль-ть активних моментів	час на виконання
I	60	20	30 чит. 3 р.	400	20	60
II	120	30	30 чит. 3 р.	800	30	60

За помилку у перекладі та диктанті з матеріалу, який є активним моментом, нараховується 1 штрафний бал, за помилку з матеріалу, не є активним моментом, нараховується 0,5 штрафних балів.

Диктант з усного мовлення читається 3 рази. Під час першого пред'явлення студенти прослуховують весь текст. Під час другого пред'явлення текст читається окремими синтагматичними групами. Під час третього пред'явлення студенти перевіряють записаний текст.

Критерії оцінювання навчальних досягнень:
Диктант/ Шкала відповідності оцінки (за національною системою)
кількість штрафних балів

Кількість активних моментів	Кількість штрафних балів на "5"	Кількість штрафних балів на "4"	Кількість штрафних балів на "3"	Кількість штрафних балів на "2"
20	0-2	2,5-5	5,5-8	8,5 і більше
30	0-3	3,5-6	6,5-12	12,5 і більше
Виконано:	100%-90%	89%-80%	79%-60%	49% і менше

Переклад/ Шкала відповідності оцінки (за національною системою)
кількість штрафних балів

Кількість активних моментів	Кількість штрафних балів на "5"	Кількість штрафних балів на "4"	Кількість штрафних балів на "3"	Кількість штрафних балів на "2"
20	0-2	2,5-5	5,5-8	8,5 і більше
30	0-3	3,5-6	6,5-12	12,5 і більше
Виконано:	100%-90%	89%-80%	79%-60%	49% і менше

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів неформального навчання, якщо його зміст і результати відповідають меті та результатам навчання дисципліни "Іноземна мова-ІІ (японська)".

Результати неформального навчання можуть бути визнані за наявності підтверджуючих документів (сертифікатів, довідок, описів навчальних програм), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за відповідною тематикою;
- наявні сертифікати Nihongo Noryouku Shiken рівнем вище рівня навчання навчальної дисципліни.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література
Основна література (денне та заочне відділення)

1- й рік підготовки

1. 嶋田和子 できる日本語・初級、BONJINSHA, 2011.

Допоміжна література

1- й рік підготовки

1. 嶋田和子 たのしい読み物・初級&初中級、BONJINSHA, 2013.
2. 嶋田和子 漢字たまご・初級、BONJINSHA, 2012.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://www.erin.jpf.go.jp/>
2. <https://a1.marugotoweb.jp/ja/>
3. <https://www.tofugu.com/japanese/best-hiragana-and-katakana-learning-resources/>

**Особливості навчання за денною та заочною формою в умовах продовження дії
обставин непоборної сили (в тому числі запровадження військового стану)**

В умовах продовження дії військового стану (Указ Президента України від 12.08.2022 року № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні») освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання.